

Демидась С. Р.

методист навчально-методичного
центру психологічної служби і соціальної
роботи Тернопільського обласного комунального
інституту післядипломної педагогічної освіти

ДІТИ ТА ІНТЕРНЕТ: ЗАДАЧА ДОРΟΣЛИХ НАВЧИТИ, А НЕ ЗАБОРОНИТИ

Сьогодні всі сфери людської діяльності стрімко розвиваються через впровадження різних інформаційних технологій, які стають невід'ємною частиною нашого життя.

Свою увагу ми зупинимо на найбільш зручному способі одержанні й передачі інформації через спілкування у віртуальному середовищі – комп'ютерна мережа Інтернет, яка стала природною частиною життя дорослих, дітей і сучасної молоді.

Саме діти є активними користувачами Інтернет - ресурсів. Добре це чи погано, однозначно сказати неможна, але те, що віртуальна комунікація набуває дедалі більшої популярності, є незаперечним фактом. І як би не намагалися батьки, педагоги заборонити таке спілкування вони не в змозі. Власне кажучи, перед дорослими, насамперед, стоїть завдання не заборонити, а зробити перебування дітей в Інтернеті безпечним, навчити їх орієнтуватися в кіберпросторі.

Таким чином, середовище, що формується в глобальній мережі Інтернет, здатне впливати на формування як негативних, так і позитивних психологічних установок у дітей, є не лише чудовим інструментом навчання та розваги, а й таїть у собі небезпеку. Звичайно, частіше батьки і педагоги говорять про негативний вплив Інтернету на психологічне, емоційне і фізичне здоров'я школярів і сходяться на думці, що мережа більшою мірою відволікає школярів, ніж навчає.

Так, українським педагогом О. В. Вакуленко, Інтернет розглядається як особливий чинник впливу на формування особистості [1].

Учена й письменниця з Великобританії Сюзан Грінфілд, дослідниця впливу сучасних технологій на роботу головного мозку людини вважає, що в сучасного покоління, яке виростає на соціальних мережах, зникає емпатія – здатність до співпереживання й розуміння інших. Дуже важко «через Інтернет» навчитися міжособистісного спілкування: піклуватися про когось, дивитися у вічі, спонтанно емоційно реагувати; і практично неможливо відразу отримати відповідь від співрозмовника, тобто важко вести реальний діалог. Людський мозок побудований так, що близько 70% інформації про людину (підсвідомо чи свідомо) ми отримуємо з невербальної поведінки. А віртуальність здебільшого не дає нам такої інформації. Тому віддавати перевагу «Інтернет-спілкуванню» в порівнянні з реальним – означає обмежувати себе в тому, чого справді потребує людина [2, с. 56].

Як, стверджує вчений, доктор психологічних наук, Пасічник І. Д, нервова система людини, тим паче дитини, дуже чутлива до електромагнітного

випромінювання, оскільки вчені довели, що найвища ступінь чутливості до нього у живих організмів виникає при інтенсивному рості. З'ясовано, що організм дитини швидше й частіше втомлюється під час роботи з ПК, у неї швидше формується психічна неврівноваженість, порушується імунна система, оскільки «з Інтернетом проводиться більша частина денного часу, він захоплює час, відведений на сон, кошти витрачаються на здобуття програмних засобів, на модернізацію, без комп'ютера дитина розгублюється, сумує, самооцінка визначається «комп'ютерними успіхами», настрої залежить від емоційного фону спілкування з комп'ютером. Тому, якщо не запобігти цьому і не вжити відповідних захисних заходів, можливо, що до підліткового віку в дитини збереться багато проблем, і не тільки з фізичним здоров'ям» [5, с. 10].

Тому, захоплення дитини комп'ютером необхідно коригувати в рамках міри. Потрібно довести, що людина створила комп'ютер для того, щоб ним керувати, а не щоб усе було навпаки. Ми залишаємося джерелом найглибшого розуму в світі. Ніякий найскладніший пристрій не здатний замінити нас.

Стосовно цього французький філософ П. Тейяр де Шарден писав: «Інформація, що закладена в машини, за самою «формалістичною» природою своєю не здатна бути точним еквівалентом мислення як такого. Мислення людини евристичне, воно часто оперує інтуїтивними категоріями, наближеннями, аналогіями, тобто виходить за межі формальної логіки. А саме таке мислення недоступне для машини» [4, с. 53].

Також у дослідженнях вчених зазначається, що Інтернет підсилює процес опосередкованого спілкування людей, учасники якого найчастіше мають поверхневі, неглибокі міжособистісні відносини. Це веде до скорочення впливу найближчого оточення на особистість дитини як засобу соціального контролю, порушенню механізмів детермінації позитивного поведіння. Більш того, на думку психологів, відсутність контролю стимулює дітей змінювати свій стиль поведінки, поводитися більш розкуто і навіть переходити деякі моральні межі [3, с. 29].

Таким чином, у сучасних умовах неможливо та й неправильно ізолювати дітей від використання мережевих ресурсів, повинні бути продумані шляхи нейтралізації негативного інформаційного впливу. Головну роль у цьому процесі відіграють дорослі, а саме батьки. Зацікавленість дорослих, що дають об'єктивну оцінку інформації, що надходить, і здійснюють її фільтрацію, дозволить правильно зорієнтувати дитину в інформаційних потоках. Але як зазначає директор академічних і соціальних програм «Майкрософт Україна» Кортні Зукоскі: «Особливість України полягає в тому, що діти тут технічно краще за батьків знаються на Інтернет-технологіях. У Європі Всесвітня павутина поширилася серед користувачів набагато раніше, ніж в Україні. Тому батьки в Європі більш поінформовані і можуть на базі свого досвіду розповісти дітям і про позитивні, і про негативні складові Інтернет-мережі. Через такий розрив у розумінні українські батьки дуже часто не можуть допомогти своїм дітям навіть у нетехнічних проблемах. Вони навіть не підозрюють про можливі ризики, небезпеки, оскільки самі на них наражались» [3, с. 78]. Погоджуємося з міркуваннями Кортні Зукоскі, і вважаємо, що інформаційна безпека під час

спілкування в Інтернеті має обговорюватися і під час уроків інформатики, основ здоров'я, на годинах класного керівника, тобто певну роботу мають проводити і педагоги, бо лише співпраця педагогічного і батьківського колективів дає відповідні результати.

Варто відмітити, що є необхідність визначення критеріїв допустимості розміщення в мережах певних видів інформації. Необхідно виробити працюючі механізми обмеження доступу до окремих сайтів для різних вікових категорій аудиторії Інтернету. І дуже важливо, щоб протиправні процеси, що відбуваються в комп'ютерних мережах, одержували адекватну протидію з боку правоохоронних органів.

Висновки.

Отже, актуальність даної теми з кожним роком зростає і потребує різностороннього підходу. Дорослі, як правило, зосереджені більше на негативних сторонах впливу Інтернету на підростаюче покоління. Діти, ж вважають, що користуються Інтернет-ресурсами, як джерелом інформації, комунікації, яке дозволяє їм бути такими якими вони хочуть себе бачити. А завдання дорослих цікавитися, що діти роблять в Інтернеті, бо заборона є неефективним методом і може спровокувати ще більш інтенсивне його використання. Важливо – увійти в світ інтересів дитини, навчити розмежовувати віртуальний і реальний простір, вести розмови і використати позитивні можливості комп'ютера – опанувати програмування, веб-дизайн, комп'ютерну графіку, анімацію.

Список використаних джерел

1. Гнатюк В. В., Вакуленко О. В. Формування безпечної поведінки підлітків в інтернет-мережі як психолого-педагогічна проблема / . Гнатюк В. В., Вакуленко О. В. // Серія: Педагогіка і психологія: Зб. наук. праць. – Випуск 42, - 2014. с. 122-125.
2. Інтерактивне спілкування / упоряд. :І. Майданюк. – К. : Редакція газет природничо-математичного циклу, 2014. – 120 с.
3. Матушкіна С. С, Острогляд Н. В. Інтернет: за і проти / Матушкіна С. С, Острогляд Н. // В.Шкільному психологу усе для роботи. – 2011. - № 10. – с. 29 – 34.
4. Тейяр де Шарден П. Феномен человека. - М., 1987. - с. 53.
5. Пасічник І.Д. Інформатизація та психічний розвиток // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». - Острог, 2004. - Вип. 5. - с. 10.
6. Виховання культури користувача Інтернету. Безпека у всесвітній мережі: навчально-методичний посібник /А.Б. Кочарян, Н.І. Гущина. – Київ, 2011. – 120 с.